

Brug van culturen of Toren van Babel?

Achtergrond

Al eeuwenlang is de Kaukasus zowel een trefpunt van culturen als een schier onoverwinnelijk obstakel voor de vele volkeren die de regio hun thuis noemen. Na Perzische, Ottomaanse en Russische overheersing is de cultuur rijker en diverser dan menig andere. Tegelijkertijd bevinden zich hoog in de bergen ook nog altijd geïsoleerde gemeenschappen, die hun eigen taal spreken, hun eigen goden vereren en ogenschijnlijk weinig delen met de volkeren in de laaglanden. Bovendien zijn er sinds mensenheugenis territoriale conflicten waarin beide zijden elkaar niet lijken te kunnen en willen begrijpen. Kortom, is de Kaukasus een brug van culturen of een hedendaagse Toren van Babel?

Zondag

Op zondag komen we laat op de avond aan in de hoofdstad van Georgië: Tbilisi. Er is nog tijd voor een eerste kennismaking met de Kaukasische gastvrijheid door in een van de altijd geopende restaurants of bars een hapje te eten of een drankje te drinken. Vervolgens zoeken we in het oude centrum van de stad ons bed op om de volgende dag fris aan de start van het programma te verschijnen.

Maandag

's Ochtends starten we onze dag met een stadswandeling door het oude centrum van de meest heterogene hoofdstad van de Kaukasus. We zien een Georgische kerk, een Armeense kerk, een moskee en een synagoge. Bovendien horen we meer het ontstaan en de lange geschiedenis van de stad.

's Middags doen we ons tegoed aan de Georgische specialiteiten in een traditioneel restaurant. Daarna leren we op de Nederlandse ambassade meer over de activiteiten in Georgië en de onderlinge betrekkingen.

Veel diversiteit betekent niet per se veel tolerantie; hierover horen we meer in een gesprek met een organisatie die zich inzet voor het verbeteren van de LGBT-rechten van in Georgië.

's Avonds dineren we op loopafstand van ons hotel en genieten we van de verschillende lokale wijnen.

Dinsdag

's Ochtends verlaten we de stad en bezoeken we samen met een lokale NGO de afbakening van de omstreden regio Zuid-Ossetië en een nabijgelegen vluchtelingendorp, waar we kunnen spreken met de bewoners die zo goed en zo kwaad als het gaat een nieuw bestaan op proberen te bouwen.

Na de lunch vervolgen we onze weg richting de bergen. Onderweg naar ons eindpunt nabij de Russische grens, bezoeken we het Georgisch-Russische 'vriendschapspunt', hetgeen bij veel Georgiërs een dubbel gevoel oproept.

Aan het einde van de middag komen we aan op onze bestemming: Kazbegi. Er is nog even de gelegenheid om de benen te strekken en de berglucht op te snuiven. Met een prachtig uitzicht op de bergen bespreken we de vele indrukken van de eerste twee dagen. Met hetzelfde uitzicht dineren we en zoeken we ons bed op.

Woensdag

Per 4x4 zoeken we de hoogte op. We bezoeken de Tsminda Sameba-kerk, die door zijn spectaculaire en kenmerkende locatie een nationaal symbool is geworden voor Georgië.

Daarna vervolgen we onze weg terug richting de laaglanden. Na de lunch bezoeken we het Stalinmuseum, waar de tijd stil lijkt te hebben gestaan. De houding en nostalgie van veel (oudere) Georgiërs komt hier goed naar voren, hetgeen ook de verschillen tussen de verscheidene generaties onderstreept. Vervolgens bezoeken we de oude grottenstad Uplistsikhe.

We dineren in de religieuze hoofdstad van Georgië, Mtskheta, met uitzicht op het Jvari-klooster. We overnachten in Tbilisi.

Donderdag

In de ochtend vertrekken we vanuit Tbilisi naar de hoofdstad van Armenië, Yerevan. Onderweg lunchen we en bezoeken we de prachtig gesitueerde kloosters Haghpat en Sanahin.

Halverwege de middag komen we aan in Yerevan. Na ingecheckt te hebben gaan we langs bij een organisatie die zich inzet voor een geweldloze oplossing voor het conflict om Nagorno-Karabach, de regio die op Azerbeidzjaans grondgebied ligt, maar zich wil aansluiten bij Armenië. Het conflict zorgt al sinds jaar en dag voor een uiterst slechte relatie met Azerbeidzjan en nog altijd vallen er wekelijks dodelijke slachtoffers. Het heeft de kansen en mogelijkheden voor Armeniërs sinds het begin van het conflict ernstig beperkt.

We dineren in een traditioneel Armeens restaurant en overnachten in Yerevan.

Vrijdag

's Ochtends bezoeken we het monument en het museum dat is opgericht ter nagedachtenis aan de Armeense Genocide. Hier zien we waar het belangrijkste pijnpunt in het immer voortdurende conflict met Turkije vandaan komt.

Na de lunch rijden we naar Khor Virap. Dit klooster aan de grens met Turkije maakt de onmacht van de Armeniërs goed duidelijk. Het nationale symbool, de berg Ararat, ligt achter een gesloten grens met een hoog hek en gewapende bewakers op wachttorens. We zien de zon ondergaan achter de Ararat.

Hierna rijden we terug naar Yerevan. Na de maaltijd is er uitgebreid de gelegenheid om het in de Kaukasus beroemde nachtleven van de hoofdstad te verkennen. We doen dit samen met de oprichter van een organisatie die zich inzet voor jongerenuitwisselingen.

Zaterdag

Op de laatste dag is er 's ochtends de tijd om bij te komen van de vorige avond door een wandeling te maken in het centrum van Yerevan, een koffie te drinken op een van de vele terrassen of het nationale museum te bezoeken.

Rond lunchtijd sluiten we allemaal weer bij elkaar aan voor de laatste gezamenlijke maaltijd. Daarna vertrekken we naar het vliegveld voor de terugvlucht naar Amsterdam, waar we in de avond aankomen.